

October 20, 1958
Code Message No. 11027 from Foreign Minister Rapacki to Milnikiel (London)

Citation:

“Code Message No. 11027 from Foreign Minister Rapacki to Milnikiel (London),” October 20, 1958, History and Public Policy Program Digital Archive, *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958* (Warszawa: Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2011), Document #248, pp.647-648.

Translated by Jerzy Giebułtowski.

<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/209010>

Summary:

Message from Rapacki to the ambassador in London which lays out the new two-stage proposal for the Rapacki Plan. Rapacki also requests that Milnikiel meet with leaders of the Labor Party to gather their opinions on the Plan.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY).

Original Language:

Polish

Contents:

- English Translation
- Scan of Original Document

*October 20, code message of the minister of foreign affairs
to the ambassador in London regarding modification
of the Rapacki Plan*

Warsaw, October 20, 1958

CODE MESSAGE [No] °11027 October 20, 19.30 hrs^c

MILNIKIEL – LONDON

1) For your eyes only:

In the near future we plan to propose a new variant of tactical play of the nuclear-free zone plan. Namely we propose to divide the implementation of our plan into two stages. In stage one we would see the ban on nuclear weapons production in the zone, i.e. in Poland, Czechoslovakia, the GDR, and the FRG, and the ban on delivery of such weapons to the armed forces of the above states and all the other troops stationed in the zone and which still do not have nuclear weapons. (This means, in practice, that stage one would not lead to the denuclearization of American, English and Soviet troop stationed in Germany). When this stage is completed, there would be talks between representatives of Warsaw Pact and the Atlantic pact, aimed at negotiating the reduction of troops and conventional weapons in the zone. Stage two, that is total denuclearization of the zone would take place alongside the realization of the negotiated reduction of troops and conventional weapons.⁴¹¹⁶ I plan to put this plan to the Norwegians at Oslo.⁴²¹⁷

2) We ask you to conduct, in the near future, talks with the leading personalities of the Labor Party, who are particularly interested in the idea of disengagement. Under no circumstances should you give away our plans to them. But please ask them about their assessment of our plan's chances, the need for certain modifications, etc. During the discussion fight off all modifications other than those expressed in item 1a voice agreement with their proposals that are concordant with our new line and °*fix such statements they make*°. The point is that Labor Party activists be aware that they influenced our decision, when our new proposals are announced.

f A. Rapacki^f

AMSZ, ZD 6/77, w. 58, t. 812

On November 4, at a press conference Rapacki presented a modified version of the plan, submitting a declaration, which reads, among others: "We are prepared [...] to consider dividing the realization of our plan into two stages: in stage one a ban on nuclear weapons production on the territory of Poland, Czechoslovakia, the GDR, the FRG and commitments would be taken to refrain from nuclear armament and the relevant installations of those armies that do not have them yet [but are stationed] on the territory of the zone. At the same time appropriate control measures would be put in place. It would mean, therefore, one could say, freezing nuclear armament in our proposed zone. The realization of stage two would be preceded by talks on the subject of an appropriate reduction of conventional forces. The reduction would take place at the same time as with the total denuclearization of the zone and would be accompanied by the introduction of appropriate control measures. [...] Such a modification would correspond [...] to the suggestion and motions by many Western politicians, who spoke in relation to our initiative. It should also remove all the fears raised during the discussion, and which were primarily used to justify the negative attitude of certain circles and governments to the Polish proposals."; *Trybuna Ludu* of November 5.

See doc. no 259.

248

*20 października, szyfrogram ministra spraw zagranicznych
do ambasadora w Londynie w sprawie modyfikacji planu Rapackiego*

Warszawa, dn. 20.X.1958 r.

SZYFROGRAM [Nr] °11027 20.10 19.30°

MILNIKIEL – LONDYN

1) Wyłącznie do Waszej informacji:

W najbliższym czasie zamierzamy wystąpić z nowym wariantem taktycznego rozegrania sprawy planu strefy bezatomowej. Proponujemy mianowicie rozdzielenie realizacji naszego planu na dwa etapy. W pierwszym nastąpiłby zakaz produkcji broni atomowej na terenie strefy, t.j. w Polsce, Czechosłowacji, NRD i NRF, i zakaz dostarczania takiej broni wojskom wyż. wym. państw i innym wojskom stacjonującym w strefie, a dotąd nie posiadającym broni atomowej. (Oznacza to praktycznie, że pierwszy etap nie powodowałby dezatomizacji wojsk amerykańskich, angielskich i radzieckich stacjonujących w Niemczech). Po realizacji tego etapu nastąpiłyby rozmowy między przedstawicielami układu warszawskiego i paktu atlantyckiego zmierzające do uzgodnienia redukcji wojsk i broni konwencjonalnych w strefie. Drugi etap, czyli całkowita dezatomizacja strefy, nastąpiłby łącznie z realizacją uzgodnionej redukcji wojsk i broni konwencjonalnych⁴⁶. Plan ten zamierzam przedstawić Norwegom w Oslo⁴⁷.

⁴⁶ Rapacki 4 listopada na konferencji prasowej przedstawił zmodyfikowaną wersję planu, przedstawiając oświadczenie, w którym stwierdzano m.in.: „Gotowi jesteśmy [...] rozważyć rozłożenie realizacji naszego planu na dwa etapy: w pierwszym etapie wprowadzono by zakaz produkcji broni atomowej na terytorium Polski, Czechosłowacji, NRD i NRF oraz podjęto by zobowiązania prowadzące do zaniechania zbrojenia w broń jądrową i odnośne urządzenia tych armii na terytorium strefy, które ich obecnie nie posiadają. Jednocześnie wprowadzono by odpowiednie środki kontroli. Byłoby to więc, można powiedzieć, zamrożenie zbrojeń atomowych w proponowanej przez nas strefie. Realizacja drugiego etapu byłaby poprzedzona rozmowami na temat odpowiedniej redukcji sił konwencjonalnych. Redukcja ta nastąpiłaby jednocześnie z całkowitą dezatomizacją strefy i towarzyszyłoby jej również wprowadzenie odpowiednich środków kontroli. [...] Taka modyfikacja odpowiadałaby [...] sugestiom i wnioskowi wynikającym ze stanowiska wielu polityków zachodnich, którzy zabierali głos w związku z naszą inicjatywą. Powinna ona usunąć też obawy, które podnoszono w dyskusji i którymi przede wszystkim starano się uzasadnić negatywny stosunek niektórych kół i rządów do polskiej propozycji”; „Trybuna Ludu” z 5 listopada.

⁴⁷ Zob. dok. nr 259.

2) Prosimy Was o odbycie w najbliższym czasie rozmów z kierowniczymi osobistościami Labour Party, szczególnie zainteresowanymi w koncepcji disengagement. W żadnym razie nie zdradzajcie im naszych planów. Natomiast pytajcie o ich ocenę szans naszego planu, potrzebę ewentualnych modyfikacji i t.p. W dyskusji zwalczajcie modyfikacje inne niż wyrażone w p. 1a, przytakujcie propozycjom idącym po naszej nowej linii *i fiksujcie takie ich wypowiedzi*^c. Chodzi o to, by działacze Labour mieli świadomość, że wpłynęli na naszą decyzję, gdy nasze nowe propozycje zostaną ogłoszone.

^fA. Rapacki^f

AMSZ, ZD 6/77, w. 58, t. 812

249

23 października, szyfrogram ambasadora w Paryżu w sprawie rozmów na temat uznania przez Francję zachodniej granicy Polski

Ściśle tajne!

B. pilne, doreczyć natychmiast

Szyfrogram Nr 13326
z Paryża, nadany 23.10 13.30

O g r o d z i ń s k i

Rozmowa z Couve:

1. Oświadczył mi, że na skutek nawału zajęć, wyjazdu do Rzymu itp. dopiero wczoraj wieczorem mówił z De Gaulle'em o sprawie i zapoznał go z projektem naszego pisma w sprawie granicy.

2. O sprawie rządu algerskiego w ogóle z nim nie mówił i uważa (on sam), że najlepiej byłoby wycofać się z naszej propozycji, ponieważ wystarczy im nasze oświadczenie, a sama sprawa wobec niepowodzenia akcji Ferhat Abbasa straciła na znaczeniu. O stosunku rządu polskiego do tej sprawy najlepiej będą mówić fakty.

3. Jeżeli chodzi o niezależną od sprawy rządu algerskiego sprawę granicy, to na razie nie może mi dać jeszcze ostatecznej odpowiedzi, w jaki sposób rząd